

รายงานผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice

ผลการศึกษาคำการใช้การแสดงบทบาทสมมติเพื่อศึกษาความสามารถ
ในการพูดภาษาฝรั่งเศส เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4
โรงเรียนเมืองกลาง จังหวัดอุบลราชธานี

นางสาววันวิสา จันท์แก้ว
ตำแหน่ง : ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนเมืองกลาง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต ๑๔

มอบเกียรติบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาววันวิสา จันทร์แก้ว

โรงเรียนเมืองธาวาง

ได้นำเสนอวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ที่ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ในงานสัมมนาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย
๑๐ Best Practices ในวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมทิวินดีแอท อ่างทองเมือง อังทองนครเมือง
เพื่อให้มุ่งมั่นตั้งใจเพื่อศิษย์ และมีจิตที่เปี่ยมด้วยเมตตา จึงเป็นบุคคลที่ก่อคุณงามความดีแก่บ้านเมืองต่อไป
ให้ได้ ณ วันที่ ๒๖ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

(นายรัชชานันท์ จันทร์แก้ว)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต ๑๔

ผลการศึกษการใช้การแสดงบทบาทสมมติเพื่อศึกษาความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศส

เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนเมืองกลาง จังหวัดภูเก็ต

วันวิสา จันทร์แก้ว

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสด้วยการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนเมืองกลาง จังหวัดภูเก็ต

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาโดยวิธีเจาะจง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนเมืองกลาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งหมด 20 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานคือ 1) หากคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้บทบาทสมมติ 2) หากความสอดคล้องของวิธีการสอนที่ใช้บทบาทสมมติ 3) ประเมินความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.05 คิดเป็นร้อยละ 72.20 และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบของผู้เรียนแตกต่างจากเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือร้อยละ 70

ABSTRACT

The purpose of this study were: enhance French speaking ability after learning through
The role play

The sample used in this study were 20 Matthayom Suksa 6/4 students, Muang Thalang School Amphoe Thalang, Phuket in the first semester of 2017 academic year. The method was purposive sampling. The instruments were lessons plans using the role play. The research process is 1) find efficiency of the lesson plans using the role play. 2) find the suitability of role play 3) compare the ability of French speaking with the standard criterion 70 %

The result of the research found the means score of 18.05 or 72.20 % for French speaking ability using role play was higher than the standard criterion. The result of the data analysis in French speaking according to the status is different statistically significant at 0.05 level

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

โรงเรียนเมืองกลาง ตั้งอยู่ในจังหวัดที่ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามระดับโลกและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวหลายเชื้อชาติ เพื่อที่จะเยี่ยมชมความสวยงามของจังหวัดภูเก็ต ไม่ว่าจะเป็น นักท่องเที่ยวชาวจีน อังกฤษ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารต่อนักท่องเที่ยวนั้นสำคัญมากต่อการดำรงชีวิตและพัฒนาอาชีพให้ดีขึ้น อีกทั้ง ปัจจุบันภาษาอังกฤษและภาษาที่สามนั้น นอกจากจะมีความสำคัญต่อการติดต่อสื่อสาร การบริการ และการท่องเที่ยวแล้วยังมีความสำคัญต่อการศึกษาก็ด้วย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง) ต้องการให้สถานศึกษาจัดการศึกษายึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยสถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล จากการที่ผู้วิจัยสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสท่องเที่ยวมาเป็นเวลา 7 ปี ได้สังเกตเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติเป็นฐาน เพื่อศึกษาความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้ เพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างเต็มศักยภาพ พร้อมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาฝรั่งเศส สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง และให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อ การเรียนภาษาต่างประเทศและสำนึกรักบ้านเกิด

ทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งในบรรดาสี่ทักษะที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากการพูด เป็น การถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจรวมถึงความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากที่สุด สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540 : 167) ได้ให้ความหมายว่า การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้พูด ดังนั้นทักษะการพูดจึงเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับบุคคลในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ในการประกอบอาชีพธุรกิจต่าง ๆ ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ทักษะ การพูดจึงนับได้ว่าเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นมากเพราะผู้ที่พูดได้ย่อมสามารถฟังผู้อื่นได้เข้าใจ และจะช่วยให้การอ่านและเขียนง่ายขึ้นด้วย อย่างไรก็ตามทักษะการพูดเป็นทักษะทางภาษาที่ซับซ้อนและเกิดจากการฝึกฝนเป็นเวลานาน ไม่ใช่เกิดจากการเข้าใจและจดจำ สรุปว่าทักษะการพูดคือความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ นอกจากนั้นยังต้องพูดให้เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมด้วย แต่ปัจจุบัน จากผลการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสที่ผ่านมาพบว่าความสามารถในการพูดภาษาต่างประเทศของผู้เรียนอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจและประสบปัญหาด้านการเรียบเรียงไวยากรณ์ ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้วิจัย พบว่า ผู้เรียนไม่ค่อยได้มีโอกาสใช้ภาษาฝรั่งเศสในการพูดสื่อสารทั้งในและนอกชั้นเรียน และขาดประสบการณ์ในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ อีกทั้งไวยากรณ์ภาษาฝรั่งเศสค่อนข้างยาก มีโครงสร้างไวยากรณ์ซับซ้อน อีกทั้งภาษาฝรั่งเศสยังเป็นเรื่องไกลตัว เมื่อผู้วิจัยได้ทำการสังเกต ผู้เรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ - ภาษาฝรั่งเศส พบว่ายังไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาฝรั่งเศสได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น การออกเสียงภาษา

ฝรั่งเศสนั้นแตกต่างจากการออกเสียงด้วยภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนคุ้นเคย การขาดความมั่นใจในการออกเสียงภาษาฝรั่งเศส อีกทั้งบุคลิกของผู้เรียนโรงเรียนเมืองกลางที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก ขี้นอายในการพูดภาษา ซึ่งอาจส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นไปในลักษณะที่ครูผู้สอนจะเป็นฝ่ายพูดและผู้เรียนเป็นฝ่ายรับข้อมูล ไม่มีปฏิกริยาโต้ตอบ เป็นการสื่อสารทางเดียว ปัญหาอีกประการหนึ่งคือเกิดจาก วิธีการสอนของครู การจัดกิจกรรมไม่มีความสนุกสนาน ไม่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครูจัดกิจกรรม ไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมให้เกิดการพูดภาษาฝรั่งเศส การพูดภาษาต่างประเทศนอกจากจะมีความสำคัญเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันแล้ว ยังมีความสำคัญอีกหลายประการ Nunan (1991) ได้ให้ความหมายของการพูดไว้ว่า การพูดนับเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญในการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกของผู้พูดให้กับผู้ฟังได้รับรู้และ เข้าใจจุดมุ่งหมายของตน อีกทั้งความสามารถในการพูดยังเป็นการแสดงถึงความสำคัญในการเรียนภาษาอีกด้วย (Nunan, 1991 อ้างอิงใน ไชยยันต์ โตเทศ หน้า 33) Valette (1997, p.120) กล่าวว่า การพูดมิได้เป็นเพียงการออกเสียงคำ และการออก เสียงพูดจะต้องมีการเลือกสำนวนภาษาให้ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาด้วย นอกจากนี้การพูดสื่อสารที่ดีนั้น ลักษณะท่าทางประกอบมีความสำคัญพอๆกับ ความรู้เกี่ยวกับภาษา (Valette, 1997, p.120 อ้างอิงในสุชาติ หล่อนกลาง 2541, หน้า 34) ในการเรียนภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส ทักษะการพูดเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้หากได้รับการฝึกซ้ำๆจนเกิดความชำนาญ เพราะการเรียนภาษาใดก็ตาม หากสามารถสื่อสารด้วยการพูดสนทนาในชีวิตประจำวันได้ถือว่าการใช้ประโยชน์จากการเรียนภาษานั้น ๆ ได้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ตามหลักธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา ทักษะการพูดเป็นทักษะพื้นฐานในการรับข้อมูลและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ ดังนั้นผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอที่จะสามารถสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมก่อนทักษะการอ่านและการเขียนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจได้ด้วยตนเองโดยเน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติเป็นอีกวิธีสอนหนึ่งที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความสนุกสนานและ วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติจึงนับว่าเป็นวิธีการฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจวิธีหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่นหรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดงและยังช่วยให้ผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม ได้ฝึกการใช้ความรู้ความคิดในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจและยังช่วยทำให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ อารมณ์ ใจเที่ยง, (2550). ทิศนาแชมมณี, (2550). จากข้อดีของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศด้วยการแสดงบทบาทสมมติที่กล่าวมา อาจกล่าวได้ว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เพราะเป็นวิธีกระตุ้นสถานการณ์ในชีวิตจริงให้

เกิดขึ้นภายในห้องเรียน ภายใต้เงื่อนไขที่มีการควบคุมไว้ ผู้เรียนจะต้องใช้ภาษาในการสื่อสารเหมือนกับกำลังเผชิญสถานการณ์นั้นในชีวิตจริง และต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า น่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันในบริบทของประเทศไทยได้ดี ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสได้ จึงสนใจที่จะศึกษาและพิสูจน์แนวคิดดังกล่าวกับผู้เรียน โดยผู้วิจัยจะจําแนกกลุ่มแผนการเรียนภาษาอังกฤษ – ภาษาฝรั่งเศส

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการพูดภาษาฝรั่งเศสด้วยการแสดงบทบาทสมมติ สำหรับนักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศสโรงเรียนเมืองกลาง
2. เพื่อหาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติ

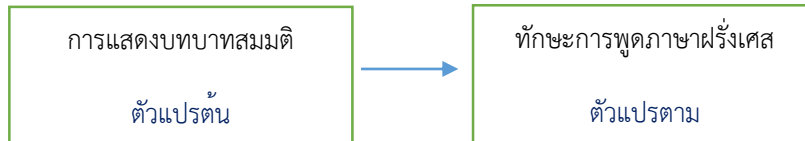
นิยามคำศัพท์

1. การพัฒนาทักษะการพูด (Le Développement de la Compétence français) หมายถึง กระบวนการในการเรียนการสอนทักษะการพูดซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นเตรียมการสอน ขั้นดำเนินการสอน ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และขั้นสรุป
2. แบบฝึกทักษะ (Leçons) หมายถึง บทเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาฝรั่งเศสที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยการแสดงบทบาทสมมติ ประกอบไปด้วย 5 แบบฝึก ได้แก่ เรื่องการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่สนามบิน การแลกเปลี่ยนเงิน การถาม - ตอบเกี่ยวกับราคาสินค้า การถาม - ตอบเกี่ยวกับดินฟ้า อากาศ และการถาม-ตอบเกี่ยวกับทิศทางและสถานที่
3. ภาษาฝรั่งเศส (Français) หมายถึง ภาษาฝรั่งเศสที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันในประเทศฝรั่งเศส
4. การแสดงบทบาทสมมติ (Simulation) หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันด้วยการแสดงบทบาท สมมติ จำนวน 5 สถานการณ์ ได้แก่ เรื่องการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่สนามบิน การแลกเปลี่ยนเงิน การถาม - ตอบเกี่ยวกับราคาสินค้า การถาม - ตอบเกี่ยวกับดินฟ้า อากาศ และการถาม-ตอบเกี่ยวกับทิศทางและสถานที่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการศึกษาการใช้การแสดงบทบาทสมมติเพื่อศึกษาความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศส
เรื่อง แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนเมืองกลาง
จังหวัดภูเก็ต

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดภาษาฝรั่งเศสด้วยการแสดงบทบาทสมมติ สำหรับนักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ – ภาษาฝรั่งเศส โรงเรียนเมืองกลาง ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ทิศนา ขมมณี กล่าวถึงวิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงและแสดงออกมาตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ส่วน อารมณ์ ใจเที่ยง อธิบายถึงวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติว่า หมายถึง วิธีสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นจากความเป็นจริงมาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ผู้เรียนคิดว่าควรจะเป็น ผู้สอนจะให้การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนอย่างลึกซึ้งและรู้จักปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้วีราภรณ์ ศุภา กล่าวว่าการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีสอนที่ผู้สอนกำหนดหัวข้อเรื่องปัญหาต่าง ๆ หรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนได้เตรียมการล่วงหน้า แล้วจึงแสดงบทบาทตามที่สมมติขึ้นมาอันเป็นแนวทางที่สามารถนำไปแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะประสบในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ผู้เรียนก็สามารถแสดงบทบาทในชั้นเรียน โดยไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า ดังที่ อินทิรา บุญยาทร ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การสอนด้วยบทบาทสมมติ หมายถึง วิธีสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น โดยแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ดังนั้น อาจกล่าวสรุปได้ว่า การสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง วิธีสอนที่ผู้สอนกำหนดหัวข้อเรื่องหรือปัญหาต่าง ๆ หรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้มี

ความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง และให้ผู้เรียนได้เตรียมการล่วงหน้า แล้วจึงแสดงบทบาทตามที่สมมติขึ้น ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางด้านความรู้ ความคิด ที่คิดว่าตนควรจะเป็น ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันต่อไปได้จุดมุ่งหมายของการสอนโดยการแสดง บทบาทสมมติ ทัศนคติ ขมขมณี กล่าว่ว่ววิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่นหรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง ซึ่งสอดคล้องกับประวัตรรณ วุฒิประสิทธิ์ ที่ได้อธิบายไว้ว่าจุดมุ่งหมายในการใช้ บทบาทสมมติในการสอนคือเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเจตคติและความคิดต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้น เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคมได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเตรียมผู้เรียนในการปฏิบัติใน สถานการณ์จริงและฝึกความเป็นผู้นำและทักษะทางสังคมให้แก่ผู้เรียน

องค์ประกอบของการสอนแบบบทบาทสมมติ

Paulston (1979 : 19–21 อ้างถึงในอดิศา เบญจรัตน์านนท์ และ สุชาติดา แก้วประณม,2552) กล่าวว่า การแสดง บทบาทสมมติมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ที่ผู้สอนควรคำนึงถึง ได้แก่

1. สถานการณ์ (Setting) เป็นสถานที่และเวลาที่บทบาทสมมติเกิดขึ้น รวมถึงสิ่งหรืองานที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียน ทำหรือปฏิบัติให้สำเร็จ จะมีความยากง่ายตามระดับของผู้เรียน เช่น แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการรับโทรศัพท์ การจ่ายตลาด ในส่วนนี้หากมีข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหรือธรรมเนียมปฏิบัติ ผู้สอนก็สามารถสอดแทรก เพิ่มเติมได้
2. บทบาท (Role) เป็นการกำหนดตัวละครที่ผู้เรียนได้รับ โดยผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจในบทบาทของตัวละคร นั้น ๆ เช่น พนักงานรับโทรศัพท์กับลูกค้าแม่ค้ากับคนเซ็นผัก คนขับรถแท็กซี่กับผู้โดยสาร
3. สำนวนที่นำมาใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ (Useful Expression) ซึ่งหมายถึงคำศัพท์เฉพาะสำนวน วลี โครงสร้างทางไวยากรณ์ และรูปแบบของภาษาที่นำมาใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ เช่น Can I help you? Here is your change.
4. ความรู้พื้นฐานทั่วไป (Background Knowledge) ในกรณีที่ผู้เรียนต้องแสดงบทบาทสมมติในสิ่งที่ผู้เรียนยังมีความรู้ไม่เพียงพอ ผู้สอนจำเป็นต้องให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสถานการณ์ในการแสดงแก่ผู้เรียน เช่น มารยาทในการรับโทรศัพท์ การกล่าวต้อนรับที่สนามบิน วัฒนธรรมในการติดต่อสื่อสารและการทักทายในแต่ละสถานการณ์ ของแต่ละประเทศ (Paulston, 1979 : 19–21 อ้างถึงในอดิศา เบญจรัตน์านนท์ และ สุชาติดา แก้วประณม,2552)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

1. ผู้สอน/ผู้เรียน นำเสนอสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ
2. ผู้สอน/ผู้เรียนเลือกผู้แสดงบทบาท
3. ผู้สอนเตรียมผู้สังเกตการณ์
4. ผู้เรียนแสดงบทบาท และสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก
5. ผู้สอนและผู้เรียน อภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดง
6. ผู้สอนและผู้เรียนสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ
7. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2541 อ้างอิงใน กรมวิชาการ, 2545) ได้เสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ ไว้ดังนี้

1. ผู้สอนควรชี้แจงจุดประสงค์ของการแสดงบทบาทสมมติและสิ่งที่ต้องการให้ผู้สังเกตศึกษาจากการแสดงบทบาทสมมตินั้น
2. ผู้สอนต้องเตรียมสถานการณ์และมีคำอธิบายสถานการณ์ให้ชัดเจนสำหรับผู้แสดงบทบาทแต่ละคน ซึ่งต้องจำสถานการณ์ที่ตนต้องแสดงบทบาทให้แม่นยำและเข้าใจบทบาทของตน
3. ควรให้เวลาในช่วงสั้น ๆ สำหรับผู้แสดงบทบาทสมมติได้ซักซ้อมและเตรียมการ
4. ในการแสดงบทบาทสมมติจะต้องมีบรรยากาศที่เสรีและความรู้สึกปลอดภัย
5. หลังจากการแสดงบทบาทสมมติควรมีการอภิปรายถึงพฤติกรรมที่แสดงและประเมินผลการปฏิบัติของผู้เรียนโดยใช้คำถาม เช่น แต่ละคนแสดงบทบาทได้สมจริงเพียงใด มีความแตกต่างของบทบาทที่แสดงในทางใด การแสดงบทบาทเปลี่ยนแปลงแนวคิดของท่านเกี่ยวกับตัวละครที่แสดงอย่างไร อะไรคือจุดประสงค์ของการแสดงสำหรับบทเรียนนี้ เป็นต้น

ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

สามารถ คงสะอาด กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของการสอนแบบบทบาทสมมติไว้ดังนี้

ข้อดี

1. ฝึกให้นักเรียนได้แสดงออกในทางที่เหมาะสม
2. ช่วยให้นักเรียนมีทักษะ มีไหวพริบ และกล้าที่จะตัดสินใจ
3. ช่วยให้นักเรียนมีความใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นคนอื่น

4. ทำให้บทเรียนสนุกสนาน มีชีวิตชีวา
5. เป็นการเรียนที่นักเรียนได้มีส่วนร่วม

ข้อจำกัด

1. การสอนแบบบทบาทสมมติ ถ้าครูกำหนดตัวผู้แสดงไม่เหมาะกับบทจะได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร หรือบางครั้งอาจจะเสียเวลามากเกินความจำเป็น เช่น ในกรณีที่เด็กขี้อายไม่กล้าแสดงนั้น ครูจะต้องพิจารณาผู้แสดงด้วย
2. การวิจารณ์หลังการแสดง ถ้าครูวิจารณ์ตัวบุคคล จะทำให้นักเรียนเกิดความน้อยใจและจะไม่กล้าแสดงในคราวต่อไป สรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาด้วยการแสดงบทบาทสมมติ นั้น มีทั้งข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้การบทบาทสมมติ ทั้งนี้ ผู้สอนจะต้องใช้ดุลยพินิจในการนำกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติมาใช้ในชั้นเรียนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดและตอบรับจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

สำหรับเครื่องมือในการให้คะแนนความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับใช้เกณฑ์การประเมินทักษะการพูดจาก The Schulz Compétence Scale, The Foreign Service Institute Scale และ The Bartz Scale เป็นเครื่องมือในการให้คะแนน ซึ่งประกอบไปด้วย ความคล่องแคล่ว คุณภาพของข้อความ ความสามารถในการพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และความพยายามในการสื่อสาร แล้วนำไปหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

พูดได้ตรงประเด็นตามหัวข้อเรื่อง	0	0.5	1	1.5	2						
ความสามารถในการให้ข้อมูล	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4	4.5	5
สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน มีความสมเหตุ สมผล	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4	4.5	5
สื่อสารโดยใช้ภาษาทางได้อย่างคล่องแคล่ว	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4		
ใช้คำศัพท์ สำนวนได้สอดคล้องกับสถานการณ์	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3				
สามารถโครงสร้างประโยคได้ถูกต้องพอสมควร	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3				
สามารถใช้น้ำเสียงได้เหมาะสมกับประโยคและสำนวนที่พูด	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3				

สำหรับการประเมินความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศส จะมีผู้ประเมินความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสจำนวน 3 คนโดย ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งหลังจากได้คะแนนความสามารถในการพูดของผู้เรียนแล้ว ผู้วิจัยต้องหาค่าเฉลี่ยของคะแนนผู้ตรวจทั้ง 3 คนก่อน แล้วนำคะแนนที่ได้ไปแปรผล ดั่งขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนในแต่ละเกณฑ์ตามระดับคุณภาพที่ตั้งไว้โดยมีผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินทักษะ

การพูด 3 คน

2. นำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไปหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. นำคะแนนที่ได้ไปแปรผลการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับรูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบที่มีกลุ่มทดลองและทำการทดสอบหลังการทดลองเท่านั้น

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	-	X	T ²

ความหมายของสัญลักษณ์

ER หมายถึง กลุ่มทดลอง

X หมายถึง การสอนแบบใช้บทบาทสมมติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วางแผนดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ดำเนินการสอนกลุ่มทดลองโดยใช้แผนการสอนที่ใช้บทบาทสมมติแบบปกติ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบ รวม 10 คาบ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

2. เมื่อดำเนินการสอนกลุ่มทดลองครบทั้ง 5 แผนแล้ว ให้กลุ่มทดลองทำการทดสอบทักษะการพูดโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศส

3. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากกลุ่มทดลองไปวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและแปรผลต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศส โดยใช้บทบาทสมมติกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนเมืองกลาง อำเภอลาด จังหวัด ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2560 จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Posttest Experiment) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ จำนวนทั้งสิ้น 5 แผนการสอน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ

รวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศส การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ผลการให้คะแนนความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสของนักเรียน หลังการเรียนโดยใช้บทบาทสมมติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสของนักเรียน หลังการเรียนโดยใช้บทบาทสมมติพบว่า

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละและระดับคุณภาพของคะแนนความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนหลังการเรียนโดยใช้บทบาทสมมติ

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย คะแนนเต็ม 25 คะแนน	ร้อยละ
หลังการสอน	18.05	72.20

สรุปคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากตารางแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสของผู้เรียนหลังการเรียนโดยใช้บทบาทสมมติ เท่ากับ 18.05 คิดเป็นร้อยละ 72.20 มีระดับคุณภาพดี เมื่อพิจารณาจากคะแนนแล้ว พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการพูดภาษาฝรั่งเศสด้วยการแสดงบทบาทสมมติสำหรับนักเรียนวิชาภาษาฝรั่งเศส โรงเรียนเมืองกลาง จังหวัดภูเก็ต เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศส กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนเมืองกลาง จังหวัดภูเก็ต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้บทบาทสมมติ จำนวน 5 แผนการสอน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบทดสอบความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศส สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าร้อยละ (Percent Average) จากการวิจัย สามารถสรุปผลได้ว่าความสามารถในการพูดภาษาฝรั่งเศสของผู้เรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับร้อยละ 72.20 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 70

ภาพประกอบ

นางสาววันวิสา จันท์แก้ว ตำแหน่ง ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

